

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษานั้นถือว่าประชากรของประเทศแต่ละคนจะมีสิทธิที่จะได้รับบริการทางการศึกษาตามสมควรแก่ศักยภาพ โดยสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐาน รัฐต้องจัดบริการการศึกษาในรูปแบบต่างๆ ไว้รองรับตั้งแต่ต้นจนตลอดชีวิต (อุทัย บุญประเสริฐ, 2537 : 12) ฉะนั้นในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 มาตรา 81 กำหนดให้มีกฎหมายเกี่ยวกับการศึกษาแห่งชาติ เพื่อปรับปรุงการศึกษาของไทยให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ และสังคม เพื่อให้สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ จึงมีการกำหนดพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ซึ่งมีผลใช้บังคับเมื่อวันที่ 20 สิงหาคม พ.ศ. 2542 ได้กล่าวไว้ว่า การศึกษาเป็นกระบวนการเรียนรู้ เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคม โดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึกอบรม การสืบสานวัฒนธรรม การสร้างสรรค์ จรรโลงความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้อันเกิดจากสภาพแวดล้อม สังคม การเรียนรู้ และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต แต่เมื่อรัฐได้ปรับเปลี่ยนโครงสร้างการบริหารราชการ โดยปรับเปลี่ยนกระทรวง ทบวง กรมต่างๆ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติจึงต้องมีการปรับปรุง เพื่อให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2545 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 จึงได้มีการปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ดังนั้น การจัดการศึกษาให้มีคุณภาพตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 7 กล่าวไว้ว่า “ในกระบวนการเรียนรู้ ต้องมุ่งปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รู้จักรักษาและส่งเสริมสิทธิ หน้าที่ เสรีภาพ ความเคารพ กฎหมาย ความเสมอภาค และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ มีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย รู้จักรักษาผลประโยชน์ส่วนรวมและของประเทศชาติ รวมทั้งส่งเสริมศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม ของชาติ การกีฬา ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย และความรู้อันเป็นสากล ตลอดจนอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีความสามารถในการประกอบอาชีพ รู้จักพึ่งตนเอง มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ใฝ่รู้ และเรียนรู้ด้วยตนเองตลอดชีวิต” การศึกษาจึงเป็นกระบวนการสร้างและพัฒนาประชากรของชาติให้เจริญงอกงามในทุกๆ ด้าน ทั้งทางด้านจิตใจ ปัญญา

สังคม และร่างกาย เพื่อเป็นพื้นฐานให้มีความพร้อมที่จะพัฒนาตนเอง (รัตนา กาญจนพันธ์. 2536 : 1) ประกอบกับในปัจจุบันปัญหาการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลกได้ส่งผลกระทบต่อสังคมไทยเป็นอย่างมาก เพราะสังคมไทยแต่ดั้งเดิมเป็นสังคมเกษตรกรรม การปรับเปลี่ยนสังคมเกษตรไปสู่สังคมอุตสาหกรรมจึงมีความจำเป็นที่การศึกษาของประเทศไทยจะต้องเร่งพัฒนาปรับปรุง เปลี่ยนแปลงเพื่อสามารถพัฒนาคนของประเทศไทยให้มีศักยภาพเพียงพอต่อการดำรงชีวิตอย่างมีคุณภาพในสังคมที่เปลี่ยนแปลงและความร่วมมือแข่งขันกันอย่างเหมาะสม ทัดเทียม โดยยังสามารถดำรงความเป็นไทยได้ในประชาคมโลก การปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตของประชาชนคนไทยจึงมีความจำเป็นต้องได้รับการศึกษา และพัฒนา ประกอบกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 มาตรา 43 ได้ระบุไว้ว่า “บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปี ที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ โดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย” มาตรา 289 ระบุว่า “องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นย่อมมีสิทธิที่จะจัดการศึกษาอบรม การฝึกอาชีพตามความเหมาะสมและความต้องการภายในท้องถิ่น โดยให้เข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาอบรมของรัฐ ทั้งนี้ต้องไม่ขัดต่อมาตรา 43 และมาตรา 81”

การปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 จึงเป็นการปรับเปลี่ยนการศึกษาครั้งสำคัญ ทั้งแนวคิด โครงสร้าง และกระบวนการ ด้วยความมุ่งมั่นที่จะยกระดับคุณภาพการศึกษาของไทย และคุณภาพของคนไทยโดยรวมให้สูงขึ้น รวมทั้งการปรับเปลี่ยนที่เกี่ยวข้องและส่งผลกระทบต่อคนไทยทุกคน การปรับเปลี่ยนครั้งสำคัญนี้จึงจำเป็นต้องดำเนินการบนพื้นฐานของปรัชญาสภาพที่เป็นจริงความเป็นไปได้ และต้องดำเนินการอย่างรอบคอบ ระมัดระวัง รวมทั้งต้องใช้ยุทธศาสตร์การปรับเปลี่ยนที่เหมาะสมอีกด้วย (กระทรวงศึกษาธิการ. 2544 : 1)

ตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 8 (2) “กำหนดให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา” และมาตรา 10 “การจัดการศึกษาต้องจัดให้บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอกันในการได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปี ที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ โดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย” มาตรา 22 “การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด” มาตรา 37 “การบริหารและการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้ยึดเขตพื้นที่การศึกษา โดยคำนึงถึงปริมาณสถานศึกษา จำนวนประชากร วัฒนธรรมและความเหมาะสมด้านอื่นด้วย” ทั้งนี้ เพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษาขั้นพื้นฐาน และอุดมศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาของชุมชนและท้องถิ่น พร้อมทั้งได้รับความเสมอภาคทางการศึกษาอย่างเท่าเทียมกัน และกำหนดหน้าที่คณะกรรมการการศึกษา

ขั้นพื้นฐานไว้ในมาตรา 34 “ให้มีหน้าที่พิจารณาเสนอนโยบาย แผนพัฒนา มาตรฐานและหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และแผนการศึกษาแห่งชาติ” มาตรา 39 “กำหนดให้กระทรวงกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคลและการบริหารทั่วไป ไปยังคณะกรรมการ และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง” ทั้งนี้ เขตพื้นที่การศึกษาต้องดำเนินการจัดการศึกษาตามมาตรา 6 “การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข” มาตรา 23 “การจัดการศึกษา ทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ต้องเน้นความสำคัญทั้งในด้านความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้ และบูรณาการตามความเหมาะสม” และมาตรา 25 “รัฐต้องส่งเสริมการดำเนินงาน และการจัดตั้งแหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตทุกรูปแบบ”

สถานศึกษาขั้นพื้นฐานจึงเป็นหน่วยงานหลักที่มีหน้าที่พัฒนาผู้เรียนและสังคมภายใต้บทบัญญัติของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มีความมุ่งหมายเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ผู้บริหารสถานศึกษาต้องตระหนักและเข้าใจในหลักการบริหารจัดการศึกษาโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัด โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ด้วยวิธีการหลากหลายในอันที่จะส่งผลให้สถานศึกษาพัฒนาสู่มาตรฐานการศึกษาและมาตรฐานโรงเรียน (กระทรวงศึกษาธิการ. 2545 : 2)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 หมวด 5 มาตรา 39 บัญญัติให้กระทรวงกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป ไปยังคณะกรรมการ และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง ดังนั้น ความรับผิดชอบที่มีต่อการจัดการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาจึงปรากฏอยู่ที่สถานศึกษาภายใต้การกำกับดูแลของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ. 2542 : 21)

งานด้านวิชาการจึงเป็นงานหลักที่สำคัญที่สุดในการบริหารและจัดการในสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีความรู้ ความเข้าใจในขอบข่ายของเนื้อหา และหลักการบริหารงานด้านวิชาการอย่างลึกซึ้งในขอบข่ายของงานวิชาการ เช่น หลักสูตรและการบริหารหลักสูตร

การจัดการเรียนการสอน การนิเทศภายใน การวัดและประเมินผลการศึกษา การประกันคุณภาพ การศึกษา (สำนักงานพัฒนาระบบการบริหาร. 2545 : 111) ภารกิจหลักของสถานศึกษาที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มุ่งให้กระจายอำนาจในการบริหารจัดการไปให้สถานศึกษาให้มากที่สุด ด้วยเจตนารมณ์ที่จะให้สถานศึกษาดำเนินการได้โดยอิสระ คล่องตัว รวดเร็ว สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน สถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่น และการมีส่วนร่วมจากผู้มีส่วนได้เสียทุกฝ่าย ซึ่งจะเป็นปัจจัยสำคัญทำให้สถานศึกษามีความเข้มแข็งในการบริหารและการจัดการสามารถพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ ตลอดจนการวัดผล ประเมินผล รวมทั้งการวัดปัจจัยเกื้อหนุนการพัฒนาคุณภาพนักเรียน ชุมชน ท้องถิ่น ได้อย่างมีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2545 : 5)

ผู้บริหารโรงเรียนและบุคลากรในโรงเรียน จึงเป็นองค์ประกอบสำคัญอย่างหนึ่งที่จะทำให้การปฏิบัติงานบรรลุผลสำเร็จเมื่อผู้บริหารมีความสามารถและได้รับความร่วมมือจากผู้ร่วมงานที่มีความสามารถยอมส่งผลต่อความสำเร็จของการบริหารงาน (รัตนา กาญจนพันธุ์. 2536 : 1)

ปัญหาการจัดการศึกษาในปัจจุบัน เกิดจากสภาพปัญหาทางด้านระบบบริหาร และการจัดการของกระทรวงศึกษาธิการ ที่เน้นการรวมศูนย์อำนาจไว้ในส่วนกลาง แม้จะมีการมอบอำนาจไว้เพียงบางเรื่อง การกระจายอำนาจลงสู่เขตพื้นที่การศึกษายังมีน้อย ในการบริหารงาน โดยเฉพาะในด้านนโยบายและแผน งบประมาณและความไม่ต่อเนื่องของแผน เนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงผู้บริหารระดับสูงและทางการเมือง ทำให้เกิดความสูญเปล่าทั้งในด้านทรัพยากร และก่อให้เกิดปัญหาต่อเนื่องหลายประการ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2542 : 2)

ในปัจจุบันพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้จัดแบ่งการดำเนินงานจัดการด้านการศึกษาออกเป็น 4 งานด้วยกัน คือ งานวิชาการ งานงบประมาณ งานบริหารบุคคล และงานบริหารทั่วไป ดังนั้น ความพร้อมในด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป จึงเป็นตัวแปรสำคัญของความสำเร็จ และความสำเร็จในการกระจายอำนาจดังกล่าว คุณภาพและประสิทธิภาพของการศึกษาอยู่ที่การบริหารงานวิชาการ และการบริหารจัดการของสถานศึกษา จึงเป็นภาระหลักถือได้ว่าเป็นหัวใจสำคัญ ซึ่งเกี่ยวข้องโดยตรงกับการปฏิรูปการศึกษา ซึ่งการปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ของสถานศึกษาในด้านการบริหารงานวิชาการให้สอดคล้องกับสภาพท้องถิ่นและศักยภาพของสถานศึกษาในการจัดกระบวนการเรียนรู้ ส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาได้เต็มศักยภาพ ตามความคาดหวังของสังคม และเกิดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ คือ เป็นคนดี มีปัญญา และอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข การบริหารงานวิชาการ จึงเป็นหัวใจสำคัญของการบริหารสถานศึกษาที่ผู้บริหารจะต้องให้ความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง (รุจิรี ภูสาระ. 2545 : 56-57)

จากเหตุผลดังกล่าว เป็นแรงจูงใจให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและเพื่อนำเสนอแนวทางการดำเนินงานวิชาการที่เหมาะสมทำให้การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ อันเป็นประโยชน์สำหรับสถานศึกษาอื่นสามารถนำผลการวิจัยไปใช้ในการดำเนินงานวิชาการให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.2.1 เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1

1.2.2 เพื่อศึกษาปัญหาการดำเนินงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1

1.2.3 เพื่อนำเสนอแนวทางการดำเนินงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1

1.3 ความสำคัญของการวิจัย

ผลการวิจัย จะเป็นแนวทางให้ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานนำไปเป็นแนวทางในการปรับปรุงเพื่อให้การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1 มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

1.4 ขอบเขตของการวิจัย

1.4.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้จะดำเนินการศึกษาภารกิจการดำเนินงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1 ในขอบข่ายของงานวิชาการ ทั้ง 12 งาน ตามที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้กำหนดสำหรับให้สถานศึกษาปฏิบัติ ขอบข่ายทั้ง 12 งาน ได้แก่

- 1) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

- 2) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้
- 3) การวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน
- 4) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา
- 5) การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยี
- 6) การพัฒนาแหล่งเรียนรู้
- 7) การนิเทศการศึกษา
- 8) การแนะแนวการศึกษา
- 9) การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
- 10) การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน
- 11) การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น
- 12) การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร

หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

1.4.2 ประชากรที่ศึกษา

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจะเชิงเทรา เขต 1 จำนวน 170 โรงเรียน โดยใช้วิธีสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ได้กลุ่มตัวอย่าง 118 โรงเรียน จำนวน 118 คน

1.4.3 ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ สภาพและปัญหาการดำเนินงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจะเชิงเทรา เขต 1 ใน 12 ด้าน ได้แก่

- (1) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา
- (2) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้
- (3) การวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน
- (4) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา
- (5) การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยี
- (6) การพัฒนาแหล่งเรียนรู้
- (7) การนิเทศการศึกษา
- (8) การแนะแนวการศึกษา
- (9) การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
- (10) การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน
- (11) การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น

(12) การส่งเสริม และสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครั ว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

1.5 กรอบแนวคิดการวิจัย

ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องแล้วสรุปหลักการและแนวคิดการดำเนินงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยมีขอบเขตเนื้อหาการดำเนินงาน วิ ช า ก ร ร ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ใน 12 งาน ดังนี้

- 1) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา
- 2) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้
- 3) การวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน
- 4) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา
- 5) การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยี
- 6) การพัฒนาแหล่งเรียนรู้
- 7) การนิเทศการศึกษา
- 8) การแนะแนวการศึกษา
- 9) การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
- 10) การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน
- 11) การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น
- 12) การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่ บุคคล ครอบครั ว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

1.6 นิยามศัพท์เฉพาะ

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดนิยามศัพท์ที่เกี่ยวข้องในการวิจัย ดังนี้
 สภาพ หมายถึง ความเป็นไปตามธรรมดาหรือตามธรรมชาติ คือ สภาพความเป็นอยู่
 ปัญหา หมายถึง ความแตกต่างระหว่างสิ่งที่คาดหวัง (หรือผลที่ต้องการให้เกิด) กับสิ่งที่เป็ นจริง (หรือผลที่เกิดขึ้นจริงๆ)

การดำเนินงานวิชาการ หมายถึง การดำเนินกิจกรรมทุกชนิดในสถานศึกษา ที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงการเรียนการสอน เพื่อให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน หมายถึง สถานศึกษาที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง บุคคลผู้ดำรงตำแหน่งครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ ผู้อำนวยการสถานศึกษาที่รับผิดชอบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาจะเชิงเทรา เขต 1

งานวิชาการ หมายถึง กิจกรรม เทคนิคที่โรงเรียนจัดขึ้นเพื่อพัฒนาและเสริมสร้าง ประสิทธิภาพให้นักเรียนได้มีความรู้ ความสามารถ ทักษะ เจตคติ ค่านิยม คุณธรรม สามารถ ดำรงตนเป็นพลเมืองที่ดี มีคุณสมบัติและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามที่สังคมต้องการ

หลักสูตร หมายถึง มวลประสบการณ์ที่สถานศึกษากำหนดขึ้นสำหรับใช้เป็น แนวทางในการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนมีพัฒนาการในด้านต่างๆ ตามจุดมุ่งหมาย ที่กำหนดไว้

การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา หมายถึง การปรับปรุง เปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับมวล ประสบการณ์ที่สถานศึกษาจัดให้แก่ผู้เรียนตามสภาพ และความต้องการของท้องถิ่นนั้นๆ เพื่อ ส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาไปสู่ศักยภาพสูงสุด เพื่อเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ

การปฏิรูป หมายถึง การทำให้สอดคล้อง การทำให้เหมาะสม

การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ หมายถึง การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมจาก ประสบการณ์เดิมไปสู่ประสบการณ์ใหม่ เป็นการมุ่งปลูกฝังด้านปัญญาเพื่อพัฒนาการคิดให้เกิด การเรียนรู้

การเทียบระดับการศึกษา หมายถึง การนำผลการเรียนรู้และประสบการณ์ จาก การที่ได้ศึกษาตามอรรถาศัย และการศึกษานอกระบบที่ไม่แบ่งระดับมาประเมินเพื่อเทียบเท่าระดับ การศึกษา ระดับใดระดับหนึ่งในสถานศึกษา

การวัดผลประเมินผล หมายถึง กระบวนการตรวจสอบผลการเรียนรู้และพัฒนาการ ต่างๆ ของผู้เรียนตามมาตรฐานการเรียนรู้ของหลักสูตร เพื่อนำผลไปปรับปรุงการเรียนการสอน

การเทียบโอนผลการเรียน หมายถึง การนำผลการเรียนในระบบ นอกระบบ และ ตามอรรถาศัยที่ผู้เรียนสะสมไว้จากสถานศึกษาเดียวกัน หรือต่างสถานศึกษาทั้งในประเทศและ ต่างประเทศมาประเมินเป็นผลการเรียนส่วนหนึ่งของหลักสูตรในระดับใดระดับหนึ่งที่ผู้เรียน จะเข้าศึกษาต่อ

การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา หมายถึง การจัดทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนา การเรียนรู้

การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยี หมายถึง การจัดทำและพัฒนาสื่อการเรียนรู้ โดยการนำเทคโนโลยีมาใช้เพื่อให้เกิดประโยชน์ทางการศึกษา รวมทั้งเครือข่ายการเรียนรู้ต่างๆ ที่มีอยู่ในชุมชน

การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ หมายถึง การจัดเตรียมแหล่งศึกษาค้นคว้า เช่น ห้องสมุด เพื่อการศึกษาอย่างเพียงพอเหมาะสม

การนิเทศการศึกษา หมายถึง กระบวนการร่วมมือของผู้นิเทศกับครูผู้สอน ผู้บริหารสถานศึกษา และบุคลากรอื่นๆ ที่เกี่ยวกับการให้การศึกษาที่กระตุ้นและส่งเสริมให้มีการปรับปรุงการสอนให้มีประสิทธิภาพและทันสมัยอยู่เสมอ อันจะทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนบรรลุสูงสุด

การแนะแนวการศึกษา หมายถึง การให้คำปรึกษาและการให้ความช่วยเหลือในด้านการศึกษาเพื่อพัฒนาและส่งเสริมให้ผู้เรียนเป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุข สามารถแก้ปัญหาได้ด้วยตนเองในด้านต่างๆ ซึ่งจะส่งผลให้การเรียนรู้เกิดผลสัมฤทธิ์สูงสุด

การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา หมายถึง การติดตาม ตรวจสอบ และตัดสินคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาจากภายใน โดยบุคลากรของสถานศึกษาเอง หรือโดยหน่วยงานต้นสังกัดที่มีหน้าที่ดูแลสถานศึกษานั้น

การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน หมายถึง การที่สถานศึกษาได้ร่วมกับบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น ได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจเกี่ยวกับการจัดกระบวนการเรียนรู้ในชุมชน นับตั้งแต่การวางแผน การดำเนินงาน การใช้ประโยชน์ และการประเมินผล ตลอดจนการสร้างชุมชนให้เป็นแหล่งการเรียนรู้โดยการส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น

การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น หมายถึง การมีส่วนร่วมในการวางแผนร่วมกันในการพัฒนาวิชาการ การดำเนินงานพัฒนาวิชาการ การสรุป และรายงานผล การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการ

การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา หมายถึง การมีส่วนร่วมในการสำรวจความรู้ของบุคคล ครอบครัว องค์กรและสถานศึกษาอื่น การวางแผนส่งเสริม และสนับสนุนงานวิชาการ การสรุป การรายงานผลให้กับหน่วยงาน และองค์กรต่างๆ

ประสบการณ์ในการบริหาร หมายถึง ระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่งหัวหน้าสถานศึกษา นับตั้งแต่เป็นครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ หรือผู้อำนวยการ

วุฒิการศึกษา หมายถึง ระดับการศึกษาของผู้บริหาร

ขนาดสถานศึกษา หมายถึง สถานศึกษาที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา
ขั้นพื้นฐานได้กำหนดตามจำนวนนักเรียน โดยใช้เกณฑ์ของสำนักงานคณะกรรมการ
การประถมศึกษาแห่งชาติเดิม แบ่งเป็น 3 ขนาด คือ

ขนาดเล็ก หมายถึง สถานศึกษาที่มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 1-120 คน

ขนาดกลาง หมายถึง สถานศึกษาที่มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 121-300 คน

ขนาดใหญ่ หมายถึง สถานศึกษาที่มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 301 คนขึ้นไป

มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี